

Zarządzanie kryzysowe, obrona cywilna

Zmieniający się charakter współczesnych zagrożeń w tym zwiększona częstotliwość występowania klęsk naturalnych wymusza nowy model narodowych systemów bezpieczeństwa, zawierający kompleksowe narzędzia zarządzania kryzysowego, umożliwiające równoczesne wykorzystanie zasobów militarnych i cywilnych, na każdym poziomie reagowania, tj.: międzynarodowym, regionalnym i krajowym. Ustawa z 26 kwietnia 2007r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2007 nr 89 ,poz. 590) znowelizowana przez ustawę z dnia 17 lipca o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym, która weszła w życie 19 września 2009r. określa organy właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego oraz ich zadania i zasady działania. Zadania z zakresu zarządzania kryzysowego Burmistrz wykonuje przy pomocy Zespołu ds. Zarządzania Kryzysowego, Obrony Cywilnej i Obronności Urzędu Miasta Pszów. Organem pomocniczym Burmistrza Miasta zapewniającym wykonanie zadań zarządzania kryzysowego jest Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Wykonuje on na obszarze gminy zadania przewidziane dla zespołu wojewódzkiego.

Organizacja systemu zarządzania kryzysowego

Ustawa o zarządzaniu kryzysowym tworzy zintegrowany system zarządzania kryzysowego, który obejmuje organy administracji rządowej i samorządowej, Siły Zbrojne oraz wybrane podmioty sektora prywatnego (właściciele i posiadacze infrastruktury krytycznej) i wprowadza następujące definicje:

- zarządzanie kryzysowe to: działalność organów administracji publicznej będąca elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, usuwaniu ich skutków oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej;
- infrastruktura krytyczna to: wszelkie działania zmierzające do zapewnienia funkcjonalności, ciągłości działań i integralności infrastruktury krytycznej w celu zapobiegania zagrożeniom, ryzykom lub słabym punktom oraz ograniczenia i neutralizacji ich skutków oraz szybkiego odtworzenia tej infrastruktury na wypadek awarii, ataków oraz innych zdarzeń zakłócających jej prawidłowe funkcjonowanie;
- sytuacja kryzysowa to: sytuacja wpływająca negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska, wywołująca znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków;
- planowanie cywilne to:
  - całokształt przedsięwzięć organizacyjnych mających na celu przygotowanie administracji publicznej do zarządzania kryzysowego;

- planowanie w zakresie wspierania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w razie ich użycia oraz planowanie wykorzystania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej do realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

Organy właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego:

- 1. Rada Ministrów sprawuje zarządzanie kryzysowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadkach niecierpiących zwłoki zarządzanie kryzysowe sprawuje minister właściwy do spraw wewnętrznych, zawiadamiając niezwłocznie o swoich działaniach Prezesa Rady Ministrów.**
- 2. Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie województwa jest wojewoda;**
- 3. Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na obszarze powiatu jest starosta jako przewodniczący zarządu powiatu;**
- 4. Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy jest wójt, burmistrz, prezydent miasta.**

Podstawy funkcjonowania obrony cywilnej

Aktem prawa międzynarodowego regulującym problematykę obrony cywilnej jest Protokół (I) Dodatkowy do Konwencji genewskich z 12 sierpnia 1949 r., sporządzony w Genewie dnia 8 czerwca 1977 r. - dotyczący ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych (Część IV ludność cywilna, rozdział VI – obrona cywilna).

Dokument został ratyfikowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 19 września 1991 r.

W rozumieniu protokołu „obrona cywilna” oznacza wypełnienie wszystkich lub niektórych zadań humanitarnych mających na celu ochronę ludności cywilnej przed niebezpieczeństwami wynikającymi z działań zbrojnych lub klęsk żywiołowych i przewyższanie ich bezpośrednich następstw, jak również zapewnienie warunków koniecznych do przetrwania.

Zadania obrony cywilnej wg przedmiotowego Protokołu to:

- **służba ostrzegawcza;**
- **ewakuacja;**
- **przygotowanie i organizowanie schronów;**
- **obsługa środków zaciemniania;**
- **ratownictwo;**
- **służby medyczne, włączając w to pierwszą pomoc oraz opiekę religijną;**

- walka z pożarami;
- wykrywanie i oznaczanie stref niebezpiecznych;
- odkażanie i inne podobne działania ochronne, dostarczanie doraźnych pomieszczeń i zaopatrzenia;
- doraźna pomoc dla przywrócenia i utrzymania porządku w strefach dotkniętych klęskami;
- doraźne przywrócenie działania niezbędnych służb użyteczności publicznej;
- doraźne grzebanie zmarłych;
- pomoc w ratowaniu dóbr niezbędnych dla przetrwania;
- dodatkowe rodzaje działalności, niezbędne dla wypełnienia któregoś z zadań wyżej wymienionych, w tym planowanie i prace organizacyjne;

Na gruncie prawa krajowego problematykę obrony cywilnej reguluje ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416).

Zgodnie z jej zapisami „Obrona cywilna ma na celu ochronę ludności, zakładów pracy i urzędzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny oraz współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków”.

Centralnym organem administracji rządowej w sprawach obrony cywilnej jest Szef Obrony Cywilnej Kraju, z kolei terenowymi organami obrony cywilnej są wojewodowie, starostowie, wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast).

Szczegółowy zakres działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju oraz szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin, zasady i tryb kierowania, koordynowania przez nich przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej określa **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin** (Dz. U. z 2002 r. Nr 96, poz. 850).